

Hollósy Simon (1857-1918)

Férfiakt

Olaj, vászon 54 x 34 cm

Jelezve balra fent: "Hollósy München 1887"

Irodalom

- Felvinczi Takács Zoltán: Hollósy Simonról. Különnyomat az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyvei I. kötetéből, Budapest 1918.
- Réti István: Hollósy Simon. Budapest, 1927.
- Németh Lajos: Hollósy Simon és kora művészete. Budapest, 1956.
- Németh Lajos: Hollósy Simon műveinek jegyzéke. In: Művészettörténeti tanulmányok. A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Évkönyve 1956-58. Budapest, 1960.
- Mezei Ottó: A Hollósy-iskola. In: Mezei Ottó: Nagybánya. A hazai szabadiskolák múltjából. Budapest, 1983.
- Raoul Sorban: O viata de artist intre München si Maramures. Bucuresti, 1986.
- Boros Judit: Hollósy Simon művészi hitvallása levelei tükrében. Nagybánya művészete. Katalógus, Budapest, 1996.

"A művész, mint minden szellemi tevékenységet folytató ember, csak azt a törvényt követheti, melyet Isten és a természet vésett a szívébe, semmi mást. Senki nem segíthet neki, magának kell magán segítenie, és eképpen nem lehetséges számára külső jutalom sem, mert semmit nem ér, amit nem önmagáért hoz létre. Éppen ezért nem parancsolhat neki senki, és nem is írhatja elő számára az utat, amelyen járjon."

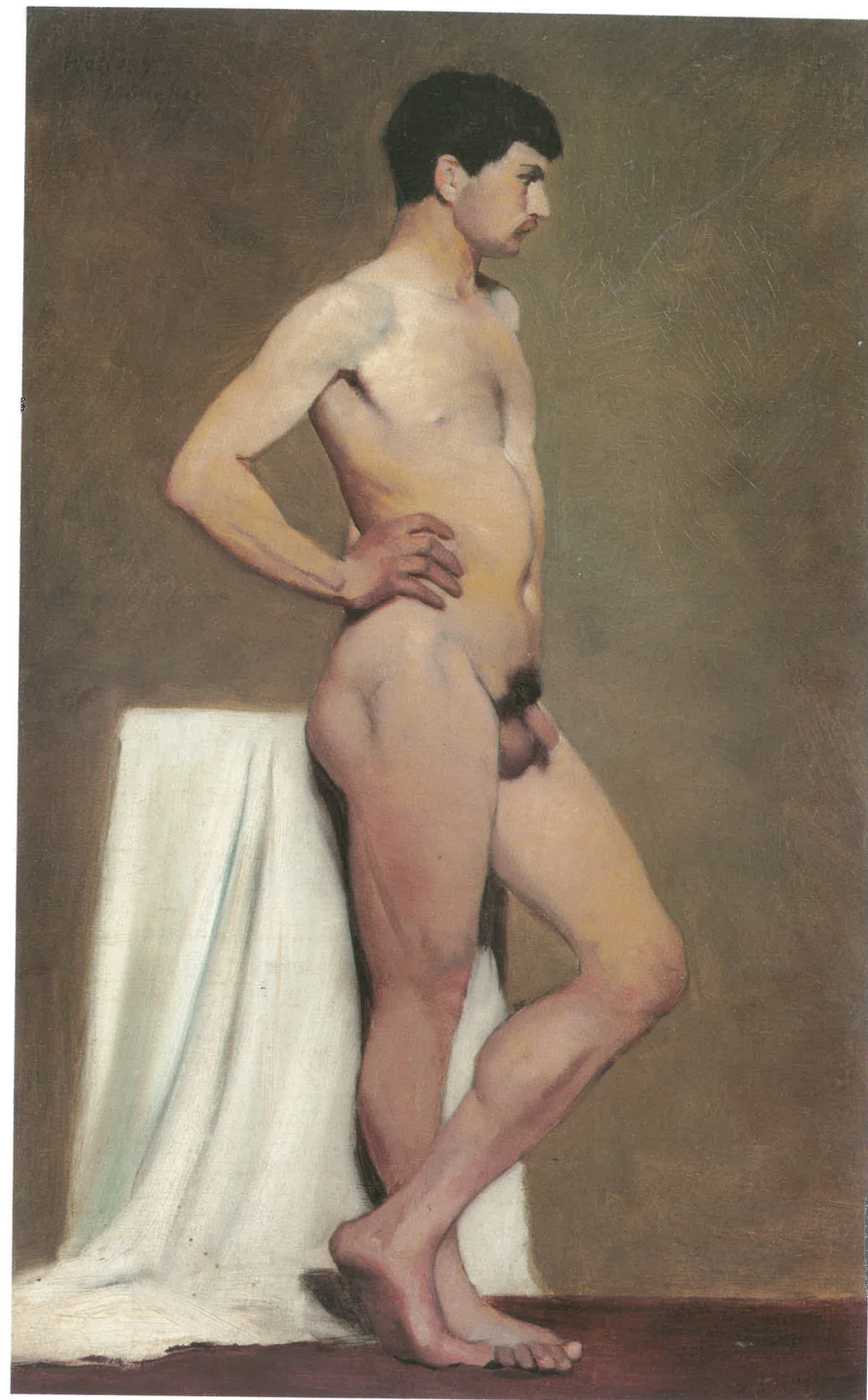
Schelling lényegbevágó szavait Werner Hofmann idézi a tizenkilencedik század művészetéről írott kiváló könyvének utolsó fejezetében (Werner Hofmann: *A földi paradicsom*. Budapest 1987. 255.) A meghasonlott évszázad magára maradt művésze egyedül keresi a számára egyetlenként elfogadható utat a kor stíluspluralizmusában. Már ha egyáltalán felismeri, hogy választania kell a Historia és a Natura kínálta lehetőségek között. Van akinek ez a választás könnyen ment, konfliktusok nélkül, talán mert egyéniségének adottságai, neveltetésének körülményei egyértelműen valamely irányba vontatták. Rippl-Rónai, Mednyánszky, de akár Csontváry is szinte pályájuk kezdetétől rátaláltak arra a hangra, amelyen maradéktalanul ki tudták fejezni magukat. Ugyanezért a választásért Hollósy Simonnak keményen meg kellett küzdenie. E küzdelem egyes állomásait jelzik a képek, ám valóban csak jelzik, mert életművének első másfél évtizedéből nagyon kevés képet ismerünk csak. A Németh Lajos által összeállított *Hollósy Simon műveinek jegyzéke* 1887-ig bezárólag 37 képet sorol fel. Ezért különösen öröndetes egy olyan műnek a felbukkanása, amelyik Hollósy naturalista látásmódját példászerű tisztasággal állítja elének. Az 1887-es év számot viselő *Férfiakt*-ot, mely nem szerepel az eddig ismert

műveinek sorában, feltehetően frissen megnyitott iskolája számára készítette, mintadarabként. Pár évvel ezelőtt, a MNG akkori bírálatán megfordult az itt látható mű párdarabja, egy, a fekete-fehér fotó alapján ítéelve hasonló *Női akt*. E kettőn kívül ismeretes egy 1881-ben festett műtermi akttanulmány, egy akadémiai stúdió az úgynevezett anatómiai aktok sorából.

A férfitest meztelen, vagy minimális elfedettséggel való ábrázolása a tizennyolcadik század végéig a művészettörténet kiemelt jelentőségű témái közé tartozott, és sokkal nagyobb számban fordult elő, mint a női megfelelője. Akár valamely mitológiai téma keretében, akár a keresztény ikonográfia rendjébe illesztve, a szép férfi akt sokféle tartalmat sugallhatott, kezdve az erő és a hatalom megjelenítésétől a társadalmi szépségeszmény megtestesítésén át a nyilvánvaló vagy rejtett erotikus konnotációkig. E tartalmak közvetítésében a kontextusnak ugyanolyan jelentős szerepe volt, mint az alak közvetlen megformálásának, az elfogadott stílushoz való igazodásnak, vagy az attól való eltérésnek, de még a tanulmány jelleggel készült ábrázolások is többé-kevésbé eleget tettek a valamelyik nagy témába tartozás követelményének. Ezért jelentett nagy újdonságot - nem egyszer botrányt is okozva - a naturalista aktok megjelenése. A naturalizmus ugyanis a dolgok megtisztítását, magukban való ábrázolását tűzte célként maga elé, tagadva a stíluskövetelmények jogosultságát, amely ugyanakkor nem akadályozta meg egy jól definiálható naturalista stílus kialakulásának folyamatát.

Hollósy, aki tisztességes akadémiai képzettség birtokában engedett a francia naturalizmus csábításának - különösen Courbet, Millet és Bastien-Lepage festészetét tekintette példaeértékűnek - a valóban természetelvű festészet híve volt. Nem a természeti látvány formáinak másolását, hanem működésének elveit kutatta és ajánlotta tanítványai figyelmébe. Ugyanakkor nem győzte hangoztatni egyes régi mesterek, különösen Holbein jelentőségét, akit - akárcsak Wilhelm Leibl - a modern látásmód egyik őseként tisztelt. 1886-ban alapított iskolája, amelyet eredetileg az akadémia-ira való bejutást előkészítő kurzusként indított, egyre nagyobb tiszteletnek örvendett az új festészet iránt érdeklődő fiatalok körében. "*Hollósy folyton "formaérzékről" magyarázott - emlékszik vissza a nála töltött évekre egyik tanítványa. Közben óvott a túlzásoktól (nicht übertreiben!), óvott a száraz, erőltetett stílustól, állandóan arra figyelmeztetett, hogy a vonalak, a vonalvezetés, az ecsetvonások frissek legyenek.*" Szavainak demonstrálását szolgálhatta az itt látható *Férfiakt* is, amelyik tárgyilagos, elemző jellege dacára sem nélkülöz bizonyos költői hangulatot. Magánya és a néző tekintetének való teljes kiszolgáltatottsága a középkori Krisztus-ábrázolások megrendítő nyersségét juttatja eszünkbe. B.J.

Átvéve a The Bank of Arts című internet folyóirattól

68.▲
Hollósy Simon (1857-1918)

Férfiakt

Olaj, vászon 54x34 cm

Jelezve balra fent: Hollósy München 1887.

Kikiáltási ár: 800.000 Ft